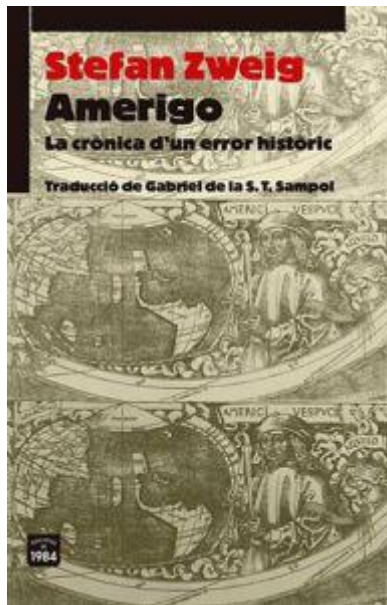

«La culpa va ser de l'editor».

Font: Vicenç Pagès Jordà / *El Punt Avui*

Quan anava a escola em van explicar que Cristòfol Colom va descobrir Amèrica. Llavors no se'm va acudir posar-ho en dubte. Amb el temps, però, m'he anat adonant que aquella afirmació era més aviat eurocèntrica, ja que els habitants d'aquell continent ja ho sabien, que hi eren, i no necessitaven que ningú els descobrís (més d'un hauria preferit no ser descobert). Amb el transcurs dels segles es va encunyar un terme més neutral, que va fer fortuna el 1992, *trobada*, com si americans i europeus haguessin coincidit per atzar al capvespre en un boulevard. Però és que Colom no ho va saber mai, que havia descobert Amèrica. No només ignorava que aquelles terres serien batejades amb aquest nom, sinó que ni tan sols sabia que

havia topat amb un nou continent. Ell buscava una ruta alternativa per anar a les Índies, i va morir creient que les havia trobades, les Índies, i no pas un enorme tros de terra que s'interposava en el seu camí.

A l'escola també em van ensenyar que un tal Vespuccio, de nom Américo (així, castellanitzat), navegant i geògraf florentí, s'havia apropiat de manera fraudulenta de la glòria del descobriment i havia tingut la barra de batejar el continent amb el seu nom. Edicions de 1984 acaba de publicar un llibret de **Stefan Zweig** que explica el que va succeir: *Amerigo: la crònica d'un error històric*. Després de capbussarse en la documentació a la manera d'un Sherlock Holmes (o sigui, amb mèrit previ a Google), Zweig arriba a la conclusió que el continent es diu Amèrica per una sèrie d'errors i atzars, entre els quals destaca el paper d'editors, impressors, traductors i il·lustradors.

Tot i que la historiografia espanyola ha omplert Amerigo Vespucci d'improperis, la veritat és que ell i Colom eren amics. Zweig sosté que, si bé Colom va trobar el continent, Vespucci va ser qui es va adonar del que havia trobat: li va donar sentit i en va reconèixer la importància, és a dir, que va completar la feina. És important el que Colom va fer, però també el que Amerigo va escriure, en particular el llibret *Mundus Novus*. Segons Zweig, mai una obra tan breu (no arriba a les 50 pàgines) ha tingut conseqüències tan colossals:

“Colom només havia descobert una illa, i Vespucci, tot un nou món.” També hi ha raons musicals o, si ho preferiu, fonètiques: la paraula Amèrica forma un bon equip amb els continents que ja s’havien descobert, Àsia i Àfrica. Columbia queda molt millor com a productora de cinema.